

Ett kapitel ur Pelle Olssons reportagebok *Vakna, Wolfgang! Tyskland och narkotikan*.
Sober förlag 1995.
(Boken finns fortfarande att köpa hos författaren)

VAKNA, WOLFGANG!

- KAN JAG FÅ ett glas vatten eller nåt, min kompis håller på att ...
- För det första heter det: Kan jag be att få!
- Kan jag be att få ...
- Och för det andra finns det vatten på toaletten!

Jag befinner mig på Cafe Fix. Här sitter det unga Europa och hänger med huvudena. Det ser ut som väntsalen till en järnvägsstation mitt i natten. Men på Café Fix vid Moselstrasse i Frankfurt är det tidig eftermiddag och det är inte i första hand brist på sömn som orsakar de hopsjunkna kroppsställningarna utan

heroin

Rohypnol

alkohol

metadon

blandade och uppräknade i storleksordning.

Då och då går de anställda ut från sitt inglasade utrymme, varifrån de har uppsikt åt alla håll i lokalen, och skakar liv i den slumrande skaran. Mest kontakt med besökarna har nog den barska damen bakom serveringsdisken. Ständigt en fimp i mungipan. Ständigt små förmaningar till gästerna att uttrycka sig artigt och inte komma och gapa om allt möjligt)

Bredvid mig sitter en ung kvinna med ögonlocken halvvägs över pupillerna. Dock prydligt klädd, sminkad som till fest och med ett stort bandage runt foten.

- Jag har så jävla ont, upplyser hon.
- Vad är det som har hänt?

Hon pustar och suckar. Tittar argt på mig.

- Det har hänt ... skit!

Kvinnan stoppar en cigarett mellan de rödmålade läpparna.

- Eld! beordrar hon.
- Ledsen, jag röker inte.

Hon muttrar för sig själv. Ledsen. Röker inte. Vilken jävla ... En annan av gästerna vinglar omkring med bar överkropp.

- Du ska ta på dig en tröja, säger personalen.

Den halvnakne tittar oförstående mot dem. En kamrat med hästsvans får honom att sätta sig ner vid ett bord. De anställda drar sig tillbaka medan kvinnan bredvid mig lägger upp den bandagerade foten på en stol. Tittar sig yrvaket omkring. Får syn på mig.

- Eld, grimaserar hon och håller fram cigaretten.

Nu sover den halvnakne med kinden mot bordsskivan.

Kompisen ropar och ruskar på honom.

- Wolfgang!

Men Wolfgang snarkar till och vänder huvudet åt andra hållet.

Mannen med hästsvansen blir nervös. Han lägger Wolfgangs arm runt sin hals och baxar upp honom i stående. Ett kon ögonblick slås ögonen upp, sedan vecklar hela den långa magra kroppen ihop sig igen.

Och ingen runtomkring reagerar. En tidningsläsare vänder blad. Kvinnan med foten muttrar för sig själv. De sömniga samtalen från borden intill avstannar inte.
- Wolfgang, vakna! skriker kamraten.

Jag sitter fem meter därifrån och har hjärtklappning. När jag en gång i tiden arbetade som sjuksköterska på Sabbatsbergs akutmottagning hemma i Stockholm betraktade vi detta som ett livshotande tillstånd.

- Wolfgang! bönar mannen med hästsvansen.

Han har i alla fall normal ansiktsfärg, tänker jag. Det tyder på att hans blod fortfarande är tillräckligt syresatt. Äntligen kommer en av de anställda släntrande. Han har tagit på sig gummihandskar och bär på en syrgastub med en lång gummi-slang, vars ena ände han förstrött stoppar in i munnen på Wolfgang. Efter någon minut dyker en sjuksköterska upp med stasband och en spruta.

- Narcanti, säger kvinnan med foten sakkunnigt. Fy fan, man mår skitdåligt av Narcanti.

Det har blivit en liten folksamling runt den medvetlöse. De som tidigare satt med ryggen mot honom har vänt på stolarna. Och alla ropar de:

- Wolfgang!

Sjuksystemen sticker snabbt in nålen i en ven på Wolfgangs handrygg, släpper stasbandet och sprutar in motgiftet. Strax efter drar han djupt efter andan. Han tar några stapplande, förvånade steg.

Han måste kräkas.

En hink finns redan på plats. Han kräks flera gånger. Sen behöver han ha något att dricka och hästsvansen köper genast kaffe åt honom. Det kostar bara en mark per kopp på Café Fix. Kaffet är dock för varmt och då vill Wolfgang gå ut istället.

- Ta på honom en tröja, säger personalen när hästsvansen leder iväg honom mot dörren.

När han kommer tillbaka är blicken fortfarande lika död, även om ögonen är öppna. Kaffet välter han ut på golvet. Damen vid cafédisken räcker fram skurborste och trasa. Hon pekar med fimpen. Hästsvansen torkar och torkar.

Kvinnan med foten puffar mig vårdslöst i sidan.

- Kan jag få lite eld, säger hon.

Lokalerna vid Moselstrasse 47 innehåller inte bara ett café för narkomaner utan också en rådgivningsbyrå och läkarmottagning dit ett sjuttio-tal patienter kommer varje dag och får sitt ordinerade metadon. Här finns duschar, tvättmaskiner och en lucka ut mot gatan där man får byta sina smutsiga injektionsverktyg mot nya. Den som inte har något att byta med rar köpa för ett billigt pris.

Birgit Wichelmann-Werth är chef för verksamheten. Förmodligen en mycket driftig företagsledare, utbildad till både socionom och psykolog. Hon ler ofta och ger ett effektivt intryck.

- Det började med ett litet projekt för hjälp åt hiv- och aidssmittade 1987, berättar hon när vi träffas på kontoret några trappor ovanför caféet.

Insatserna utökades snart med en buss som två gånger i veckan åkte ut på stan. Man delade ut rena sprutor och gav enklare sjukvård. Det blev snabbt populärt bland missbrukarna och projektet konkurrerade ut de hittillsvarande insatserna som kommunen ställt upp med.

- De ställde för höga krav på klienterna, menar fru Wichelmann- Werth. Vi insåg att man måste ha låga trösklar för att nå dem man vill hjälpa. Den politiken har visat sig vara mycket framgångsrik.

- På vilket sätt har den varit framgångsrik?

- Det har blivit en mycket klar förbättring av droganvändarnas medicinska tillstånd. Tidigare såg man jättefula infekterade sår och bölder som de aldrig fick ordentlig vård för. Vi har också sett till att de får i sig någorlunda med näring genom caféet och det är färre som behöver sova på gatorna tack vare våra övernattningslägenheter. Dessutom kan vi hjälpa dem med rena kläder och att sköta hygien. Det kan komma uppåt 800 besökare per dag hit. Det är alldeles för många, men det visar att vi behövs och att det måste till fler sådana här ställen.

Fru Wichelmann-Werth tittar igenom sin statistik och konstaterar med viss förtjusning att de nyligen delat ut sin femte miljonte spruta på Mose1strasse.

- När vi passerar tio miljoner får jag nog en guldspruta i belöning, skrattar hon.

- Det är fullt med narkomaner som sitter och injicerar droger på gatan utanför, säger jag. Är det aldrig några klagomål från dem som bor i närheten?

Hon skakar på huvudet. Klagomål har inte förekommit.

Varken från de boende eller affärsmännen i kvarteret.

-Men ...

- Narkomanerna är också medborgare i våra städer, ler fru Wichelmann- Werth.

Då måste jag skämmas lite för att jag tänker så inskränkt. Är man en riktig europé är man vidsynt. Man får lov att vänja sig.